

**ŽUMBERAK
SAMOBORSKO
GORJE** Park prirode
Nature Park

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Sufinancira
EVROPSKA UNIJA

Slovenija – Hrvatska

CarEx

Samonikle orhideje

Parka prirode

„Žumberak – Samoborsko gorje“

Terenski vodič za pažljive,
strpljive i uporne

Divje rastoče orhideje

Naravnega parka

„Žumberak – Samoborsko gorje“

Terenski vodnik za pozorne,
potrpežljive in vztrajne

Projekt je sufinanciran iz sredstava Evropskog fonda za regionalni razvoj u okviru Interreg programa Slovenija – Hrvatska.
/ Projekt je sofinanciran iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru Interreg programa Slovenija-Hrvaška.

Orhideje, poznate i kao kaćuni, s približno 30.000 vrsta, čine jednu od najvećih biljnih porodica. Naseljavaju gotovo sva staništa na Zemlji, izuzev polarnih i pustinjskih krajeva. U Hrvatskoj je poznato gotovo 200 zavičajnih vrsta, podvrsta i hibrida orhideja, od kojih sve rastu u tlu (terestričke orhideje), za razliku od brojnih tropskih vrsta koje često rastu na drveću (epifitske orhideje).

Podzemni organi poput podanka ili gomolja terestričkim orhidejama omogućavaju preživljavanje čak i tijekom teških okolišnih uvjeta poput suše, hladnoće, plitkog i erodiranog tla. Kod orhideja najupečatljiviji su njihovi privlačni cvjetovi, koji su najčešće poredani u cvat u obliku klasa ili grozda. Posebno su prepoznatljive po tzv. mednoj usni, jednom od listova ocvijeća koji se razvio u atraktivnu strukturu za privlačenje oparašivača. Medna usna može biti cjelovita, raščlanjena, s privjescima ili zupcima, ili pak mješnasto naduta kao kod roda gospinih papučica (*Cypripedium*). Neke orhideje, kao one iz roda kokica (*Ophrys*), dosegle su zavidnu razinu specijalizacije u privlačenju oparašivača, pošto njihova medna usta izgledom oponaša ženke određenih vrsta kukaca te uz pomoć optičkih i kemijskih varki mame mužjake da sudjeluju u oparašivanju.

Plod orhideja je tobolac, unutar kojega se nalazi milijun sićušnih sjemenki, koje kad sazriju raznosi vjetar. Sjemenke gotovo da ne sadrže hranjive tvari potrebne za klijanje, zbog čega skoro svaka orhideja ovisi o simbiozi sa gljivama u tlu, koje ih opskrbljuju hranom. Orhideje se mogu razmnožavati i vegetativno, stvaranjem pupova na gomolju ili podanku.

Jedna od najpoznatijih orhideja je aromatična vanilija (*Vanilla planifolia*), vazda-zelena penjačica debele stabljike i cvjetova zelenkaste do žućkaste boje, čiji se plodovi koriste za dobivanje vanilin ekstrakta.

Vrste orhideja koje ovdje predstavljamo samo su odabrani primjerci od zabilježanih 50-ak vrsta na Žumberku i Samoborskom gorju. Njihovi opisi vam služe samo za orijentaciju, pošto se svaka pojedina biljka razvija i oblikuje ovisno o svom okolišu, podlozi, vremenskim uvjetima i sl. Odabrana nalazišta su također vama za pomoć i orijentaciju. Šaljite nam potpisane fotografije i lokacije svojih nalaza na park@pp-zumberak-samoborsko-gorje.hr.

Podsjećamo da su sve vrste orhideja u Hrvatskoj zakonom strogo zaštićene te ih ne smijete brati. Svaki pokušaj presađivanja, završit će neuspjehom. Stoga ih ne vadite iz zemlje, već omogućite svima da u njima uživaju tijekom razdoblja cvjetnog obilja.

SI Uvodno besedilo

Divje rastoče orhideje, znane tudi kot kukavičevke, so s približno 30.000 vrstami ena največjih rastlinskih družin. Poseljujejo skoraj vse življenjske prostore na Zemlji razen polarnih in puščavskih območij. Na Hrvaškem je znanih skoraj 200 domorodnih vrst, podvrst in hibridov orhidej. Vse rastejo u tleh (kopenske orhideje), za razliko od številnih tropskih vrst, ki pogosto uspevajo na drevesih (epifitske orhideje).

Podzemni organi, kot so korenike ali gomolji, kopenskimi orhidejama omogočata preživetje tudi v težkih okoljskih razmerah, kot so suša, mraz, plitva in erodirana tla. Najbolj presenetljiva značilnost orhidej so njihove dvobočno somerni, dvospolni cvetovi, ki so najpogostejše razvrščeni v klasasta ali grozdasta socvetja. Orhideje so prepoznavne predvsem po t.i. medeni ustni. To je cvetni list, ki se je razvil v privlačno strukturo za privabljanje opraševalcev. Medena ustna je lahko cela, razčlenjena, s prirastki ali zobci, lahko pa je kot pri rodu lepi čveljc (*Cypripedium*) mehurjasto napihnjena. Nekatere orhideje, kot na primer tiste iz rodu mačjih ušes (*Ophrys*), so dosegle zavidljivo stopnjo specializacije v privabljanju opraševalcev, saj njihova medena ustna posnema videz samic nekaterih vrst žuželk in s pomočjo vidnih in kemičnih prevlar privablja samce, da rastlino oprašijo.

Plod orhidej je glavica, znotraj katere se nahaja milijon drobnih semen, ki jih raznese veter, ko dozori. Semena skoraj ne vsebujejo hranilnih snovi, potrebnih za kalitev, zato je večina orhidej odvisna od simbioze z glivami v tleh, ki jih oskrbujejo s hrano. Orhideje se lahko razmnožujejo tudi vegetativno, z oblikovanjem poganjkov na gomolju ali koreniki.

Ena najbolj znanih orhidej je vanilija (*Vanilla planifolia*), zimzelena vzpenjavka z debelim stebлом in zelenkastimi do rumenkastimi cvetovi. Iz njenih plodov pridobivajo vanilijev ekstrakt.

Vrste orhidej, predstavljene v terenskem vodniku, so le izbrani primerki izmed približno 50 vrst, ki so bile zabeležene v naravnem parku Žumberak-Samoborsko gorje. Njihovi opisi so zgolj orientacijski, saj se vsaka posamezna rastlina razvija in oblikuje glede na okolje, podlago, vremenske razmere itd. Tudi opisi nahajališč so zgolj orientacijskega značaja. Pošljite nam podpisane fotografije in lokacije vaših najdb na park@pp-zumberak-samoborsko-gorje.hr.

Na Hrvaškem so vse orhideje z zakonom strogo zavarovane, zato jih ni dovoljeno nabirati ali izkopavati. Presaditve divjih orhidej iz narave so neuspešne, zato raje omogočimo vsem, da uživajo ob pogledu na cvetoče orhideje.

 < 2000 m n.v.
  max. 60-70 cm
  1 2 3 ④⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Crvena vratiželja, *Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich.

Cvjeta od travnja do kraja srpnja. Cvjetovi su ružičasti, mnogobrojni, skupljeni na vrhu stabljike u dugi grozdasti cvat koji je u početku piramidalan, a kasnije postane jajolik. Danju ispuštaju ugodan miris nalik vaniliji za privlačenje oprašivača, a noću kad se smoe od rose ispuštaju neugodne mirise kako bi odbile noćne leptire. Stabljika je uspravna, okrugla, visine do 60 (70) cm. Listovi su naizmjenični, duguljasti, cjelovitog ruba, usko obavijaju stabljiku pri osnovi. Raste na sunčanim i suhim travnjacima, rubovima šuma i šikara do 2000 m nadmorske visine.

SI Piramidasti pilovec, *Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich.

Cveti od aprila do konca julija. Cvetovi so rožnati, številni, združeni na vrhu stebila v dolgo, grozdasto socvetje, ki je sprva piramidasto, kasneje pa postane jajčasto. Čez dan oddajajo cvetovi prijeten vonj po vaniliji, s čimer privabljajo opraševalce. Ponoči, ko jih prekrije rosa, širijo neprijetne vonjave, da odvrnejo nočne metulje. Steblo je pokončno, okroglo, visoko do 60 (70) cm. Listi so premenjalni, podolgovati, celorobi, pri dnu tesno ovijajo steblo. Raste na sončnih in suhih travnikih, gozdnih robovih in v grmičevju do 1200 m nadmorske višine.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Sveta Gera, Grič, Ječmište, Maličev krč, Zečak, Poklek, Gornji Oštrc, Slapnica, Gojki, Stojdraga i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Dragonoš, Smerovišće, Mali Lipovac, Japetić, Trtnica, Noršić Selo

 < 1800 m n.v.

 10-50 cm

 1 2 3 ④⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Bijela naglavica, *Cephalanthera damasonium* (Miller) Druce

Cvjeta od kraja travnja do srpnja. Cvjetovi su žučkastobijeli, dugački 1,5-2(2,5) cm, nepravilni, skupljeni po 3-20 na vrhu stabljike. Stabljika je jednostavna, uspravna, gola, visine 10-50 cm. Listovi su naizmjenični s izraženim žilama, od kojih su donji jajlikosuličasti, a srednji i gornji suličasti. Raste od nizina do pretplaninskog pojasa, pojedinačno ili u manjim skupinama u listopadnim šumama, rjeđe na rubovima travnjaka.

SI Bleda naglavka, *Cephalanthera damasonium* (Miller) Druce

Cveti od konca aprila do julija. Cvetovi so rumenkastobeli, dolgi 1,5-2(2,5) cm, nepravilni, združeni po 3–20 cvetov na vrhu stebila. Steblo je preprosto, pokončno, golo, visoko 10-50 cm. Listi so premenjalni z izrazitim žilami, od katerih so spodnji jajčastosuličasti, srednji in zgornji pa suličasti. Raste od nižin do predgorskega območja, posamično ali v manjših skupinah v listnatih gozdovih, redkeje na obronkih travnikov.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Sveta Gera, Ječmište, Grič, Vodice, Pliješ, Hartje, Zečak, Stojdraga, Sošice, Poklek i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Oštrc, Okić, Slani Dol, Trtnica, Japetić

 < 2000 m n.v.

 20-60 cm

 1 2 3 ④⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Dugolisna naglavica, *Cephalanthera longifolia* (L.) R. M. Fritsch

Cvjeta od travnja do srpnja. Cvjetovi su bijeli, veliki do 1 cm, obično samo napola otvoreni i različito usmjereni, skupljeni po 10-25 u rahli cvat. Stabljika je jednostavna, uspravna, vitka, bridasta, na gornjem dijelu obrasla bijelim dlačicama, visoka 20-60 cm. Listovi su produženo suličasti, poredani naizmjenično u dva nasuprotna niza, oni donji obavijaju stabljiku. Raste u svijetlim šumama, na rubovima šuma, u šikarama, na šumskim čistinama te na rubovima livada uz šume.

SI Dolgolistna naglavka, *Cephalanthera longifolia* (L.) R. M. Fritsch

Cveti od aprila do julija. Cvetovi so beli, veliki do 1 cm, običajno le rahlo odprti, razvrščeni v vse smeri ter združeni v redko socvetje s 10-25 cvetovi. Steblo je enostavno, pokončno, vitko, robato, na zgornjem delu poraščeno z belimi dlačicami, visoko 20-60 cm. Listi so podolgovato suličasti, dvoredno nasprotno nameščeni, spodnji obdajajo steblo. Raste v svetlih gozdovih, na gozdnih robovih, v grmičevju, na gozdnih jasah in na obronkih travnikov ob gozdovih.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Sveta Gera, Boljara, Sošice, Maličev krč, Stojdraga, Zečak, Pliješ, Tupčina i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Oštrc, Rancerje, Dragonoš, Japetić

 < 2000 m n.v.
  max. 60 cm
  1 2 3 4 ⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Crvena naglavica, *Cephalanthera rubra* (L.) Rich.

Cvjeta od svibnja do srpnja. Cvjetovi su ružičasti ili rijetko bijeli, dugi 1,5-2 cm, nepravilni, skupljeni po 2-12 u rahli cvat. Stabljika je uspravna, okruglasta, vitka, u sredini zelena, gore tamnije ljubičasta, gusto obrasla kratkim svijetlim dlakama, visoka do 60 cm. Listovi su naizmjenični, suličasti, šiljasti, izražene paralelne nervature, cjelovitih rubova, na licu tamnozeleni, na naličju plavkastozeleni. Raste od nizina do pretplaninskog pojasa u bjelogoričnim, mješovitim, rjeđe crnogoričnim šumama, na rubovima šuma, pa i travnjacima, na suhim do umjereno svježim, humusnim, rastresitim tlima.

SI Rdeča naglavka, *Cephalanthera rubra* (L.) Rich.

Cveti od maja do julija. Cvetovi so rožnati, le včasih beli, dolgi 1,5-2 cm, nepravilni, združeni po 2-12 cvetov v redko socvetje. Steblo je pokončno, okroglo, vitko, v sredini zeleno, zgoraj temnovijolično, gosto poraslo s kratkimi svetlimi dlačicami, visoko do 60 cm. Listi so premenjalni, suličasti, koničasti, z izrazitimi vzporednimi žilami, celorobi, zgoraj temnozeleni, spodaj pa modrikastozeleni. Raste od nižin do predgorskega območja, v listnatih, mešanih in redkeje iglastih gozdovih, na gozdnih robovih in tudi na suhih do zmerno vlažnih travnikih, s humusom bogatih, rahlih tleh.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Sošice, Grič, Kalje, Ječmište, Petričko Selo, Vodice, Sopotski slap, Sveta Gera, Tomaševci, Maličev krč, Pliješ, Gornji Oštrc i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Japetić, Kičer, Oštrc, Plešivica, Šipački breg, Lipovac

 < 2300 m n.v.

 30-50 cm

 1 2 3 4 ⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Fuchsov kačunak, *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó

Cvjeta od svibnja do početka srpnja. Cvat je zbijeni klas sastavljen od 15-50 (70) cvjetova, čija je boja intenzivnija što raste na sunčanijem položaju. Boja cvjetova varira od bijele s ružičastocrvenim šarama do tamnoružičaste s ljubičastim šarama. Stabljika je u donjem dijelu svijetlo zelena, prema gore sve tamnija i bridasta, visine do 50 (70) cm. Donji listovi su obrnuto jajoliki, zaobljenih vrhova, središnji suličasti i šiljastih vrhova. Gornja strana listova je gusto posuta zagasitim tamnoljubičastim mrljama. Raste u bjelogoričnim, mješovitim i crnogoričnim šumama, na kiselom vapnenačkom supstratu, često s borovnicom, na livadama, rubovima šuma i šikarama.

SI Fuchsova prstasta kukavica, *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó

Cveti od maja do početka julija. Socvetje je gusto, klasasto sestavljeno iz 15-50 (70) vijoličnih cvetov, katerih barva je intenzivnejša, če rastejo na bolj sončnih legah. Barva cvetov se spreminja od bele z rožnatordečimi vzorci do temnorožnate z vijoličnimi vzorci. Steblo je v spodnjem delu svetlozeleno, proti vrhu vse temnejše in robato, visoko do 50 (70) cm. Spodnji listi so obrnjeno jajčasti, z zaobljenimi vrhovi, osrednji pa suličasti s koničastimi vrhovi. Zgornja stran listov je gosto prekrita z motnimi temnovijoličnimi pegami. Raste v listnatih, mešanih in iglastih gozdovih, na kisli apnenčasti podlagi - pogosto z borovnicami, na travnikih, gozdnih robovih in v grmičevju.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Kičer, Poklek, Pliješ, Budinjak, Ječmište, Sošice, Stojdraga i Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju Dragonoš

✎ < 2600 m n.v.

↑↓ 15-25 cm

✿ 1 2 ③④⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Bazgov ili miomirisni kaćunak, *Dactylorhiza sambucina* (L.) Soó

Cvjeta od kraja ožujka do srpnja, ovisno o nadmorskoj visini. Cvat je jajolik do valjkast, zbijen, s većim brojem žutih do crvenih cvjetova koji mirišu po bazgi. Stabljika je visine 15-25 cm s nekoliko suličasto-linearnih listova. Raste obično u većim skupinama na umjereno vlažnim brdskim i planinskim travnjacima do 2500 m n. v.

SI Bezgova prstasta kukavica, *Dactylorhiza sambucina* (L.) Soó

Cveti od konca marca do julija, odvisno od nadmorske višine. Socvetje je jajčasto do valjasto, gosto, s številnim rumenimi do rdečimi cvetovi, ki dišijo po bezgu. Steblo je visoko 15-25 cm s suličastimi listi. Običajno raste v večjih skupinah na zmerno vlažnih hribovskih in gorskih travnikih do 2500 m nadmorske višine.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Kičer, Poklek, Pliješ, Budinjak, Ječmište, Sošice, Stojdraga i **Samoborskem gorju / in Samoborskem gorju** Japetić, Dragonoš, Trtnica

 < 2000 m n.v.

 30-100 cm

 1 2 3 4 5 ⑥ ⑦ ⑧ 9 10 11 12

HR Širokolisna kruščika, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz

Cvjeta od lipnja do kolovoza. Cvat je sastavljen od brojnih otvorenih, visećih, cvjetova, raspoređenih u duge rahle cvatove. Vanjski listovi ocvijeća su zeleni do tamnozeleni, ponekad s primjesom ružičaste boje. Stabljika je visine 30-100 cm, dolje gola, a prema gore sve gušće posuta dlačicama. Listovi u donjem dijelu su veliki, okruglasti do jajoliki, a u gornjem dijelu sve manji i izduženiji, produženo suličasti. Raste pojedinačno u polusjenovitim kontinentalnim šumama, na šumskim rubovima, šikarama i šumskim čistinama.

SI Širokolistna močvirnica, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz

Cveti od junija do avgusta. Socvetje je dolgo in redko, s številnimi odprtimi, povešenimi cvetovi. Zunanji cvetni listi so zeleni do temnozeleni, včasih s pridihom rožnate barve. Steblo je visoko 30-100 cm, spodaj golo, proti vrhu vse bolj gosto poraščeno z dlačicami. Listi v spodnjem delu so veliki, okrogli do jajčasti, v zgornjem delu pa vse manjši in podolgovato suličasti. Raste posamično v polsenčnih celinskih gozdovih, na gozdnih robovih, v grmičevju in gozdnih jasad.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Doljani, Gabrovica, Boljara, Stojdraga, Sopotski slap, Ječmište, Grič, Sveta Gera, Sošice, Vodice i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Japetić, Okić brdo, Plešivica

✂ < 1600 m n.v.

↑↓ max. 100 cm

✿ 1 2 3 4 ⑤⑥ 7 8 9 10 11 12

HR **Jadranska kozonoška, *Himantoglossum adriaticum* H. Baumann**

Cvjeta od svibnja do kraja lipnja. Golemi rahli cvat, dužine do 40 cm, sastavljen je od 20-50 cvjetova. Biljka može širiti blagi, slatkasto aromatični do neugodni miris. Poseban izgled cvijetu daje središnji spiralno smotan režanj medne usne, koji može biti dužine i do 10 cm. Stabljika je robusna, sa 6-10 suličastih listova. Biljka može dosegnuti visinu od 100 cm te predstavlja jednu od najviših europskih orchideja. Raste na suhim, sunčanim vapnenačkim podlogama u sklopu zapuštenih travnjačkih zajednica u vegetacijskoj sukcesiji.

SI **Jadranska smrdljiva kukavica, *Himantoglossum adriaticum* H. Baumann**

Cveti od maja do konca junija. Veliko, redko socvetje, dolgo do 40 cm je sestavljeno iz 20-50 cvetov. Rastlina lahko oddaja blag, sladko aromatičen do neprijeten vonj. Posebno podoba cvetu daje osrednji, spiralno zavit izrastek medene ustne, ki je lahko dolg tudi do 10 cm. Steblo je robustno s 6-10 suličastimi listi. Rastlina lahko doseže višino 100 cm in je ena najvišjih evropskih orchidej. Raste na suhih, sončnih apnenčastih podlagah, kot del travniških združb na zapuščenih površinah v sukcesiji.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Dančulovići, Tupčina, Relići, Gračac Slavetički, Gornji Oštrc

 < 2800 m n.v.

 40-80 cm

 1 2 3 4 ⑤⑥⑦⑧ 9 10 11 12

HR Mrežasti vranjak, *Gymnadenia conopsea* (L.) R. Br.

Cvjeta od svibnja do kolovoza. Cvjetovi su jednobojno blijedoružičasti do crvenoljubičasti ili rijetko bijeli, mirisavi. 50-ak cvjetova skupljeno je na vrhu stabljike u dugi valjkasti cvat. Stabljika je uspravna, snažna, okrugla, vitka ali čvrsta, na vrhu blago bridasta, visoka 40-80 cm. Listovi su plavkastozeleni, u donjem dijelu stabljike suličasti, dugi 10-25 cm. Raste na suhim i vlažnim travnjacima, u šikarama i u svijetlim šumama. **Često prisutna vrsta.**

SI Navadni kukovičnik, *Gymnadenia conopsea* (L.) R. Br.

Cveti od maja do avgusta. Cvetovi so enobarvni, bledorožnati do rdečkastovijoličasti, redko beli in dišeči. Približno 50 cvetov je združenih na vrhu stebila v dolgo, valjasto socvetje. Steblo je pokončno, močno, okroglo, vitko, a čvrsto, na vrhu robato, visoko 40-80 cm. Listi so modrozeleni, v spodnjem delu stebila suličasti, dolgi 10-25 cm. Raste na suhih in mokrotnih travnikih, v grmičevju in svetlih gozdovih. **Pogosta vrsta.**

Brojna nalazišta na Žumberku / Številna nahajališča v Žumberaku Sveta Gera, Kičer, Tomaševci, Maličev krč, Boljara, Zečak, Višći vrh, Cernik, Pliješ, Sošice, Radatovići, Poklek, Kaštanice, Vodice, Šiljki, Budinjak, Slapnica, Stojdraga, Ječmište, Badovinci, Magovci, Delivuki i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Trtnica, Slani Dol, Smerovišće, Oštrc, Japetić, Veliki Dol, Dragonoš, Šipački breg

✎ < 2300 m n.v.

≡ 20-60 cm

✿ 1 2 3 ④⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR **Ljubičasti šiljorep, *Limodorum abortivum* (L.) Sw.**

Cvjeta od travnja do početka srpnja. Nema pravih zelenih listova te je ovisan o svojim mikoriznim gljivama. Cvjetovi su ljubičasti, nepravilni, promjera do 4 cm, skupljeni u dugi, rahli, grozdasti cvat. Stabljika je plavo-ljubičasta, mesnata, dolje okruglasta, gore blago bridasta, visine 20-60 cm. Listovi su mali, tamnoljubičasti, ljuskavi, na vrhu ušiljeni, prilegli uz stabljiku. Raste od nizina do brdskog pojasa, pojedinačno ili u manjim skupinama u borovim i hrastovim šumama, u šikarama i na kamenjarima. Voli umjereno svjež, rastresito, vapnenasto tlo.

SI **Navadna splavka, *Limodorum abortivum* (L.) Sw.**

Cveti od aprila do začetka julija. Nima pravih zelenih listov, zato je odvisna od mikoriznih gljiv. Cvjetovi so vijolični, nepravilni, veliki do 4 cm v premeru, združeni v dolgo, redko, grozdasto socvetje. Steblo je modrovijolično, mesnato, spodaj okroglo, na vrhu rahlo robato, visoko 20-60 cm. Listi so majhni, temnovijolični, luskasti, na vrhu zašiljeni in prirasli k stebelu. Raste od nižin do gričevnatega območja, posamično ali v manjših skupinah v borovih in hrastovih gozdovih, v grmičevju in na skalnatih predelih. Uspeva na zmerno mokrotnih, rahlih, apnenčastih tleh.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Kičer, Osunja, Poklek, Hartje, Tupčina

↗ < 2400 m n.v.

≡ 20-70 cm

✿ 1 2 3 ④⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Jajoliki čopotac, *Listera ovata* (L.) R. Br.

Cvjeta od kraja travnja do početka srpnja, na višim nadmorskim visinama i u kolovozu. Cvjetovi su mali, neugledni, zelenkasti, mnogobrojni, bez mirisa, skupljeni u rahli grozdasti cvat. Stabljika je uspravna, jednostavna, snažna, u gornjem dijelu bezlisna, okrugla, djelomično dlakava, visoka 20-70 cm. Na njoj se 5-10 cm od tla razvijaju dva, rijetko tri, tamnozeleno nasuprotna jajolika lista. Raste u brdskom i planinskom pojasu, na suhim do vlažnim tlima listopadnih i mješovitih šuma bukve i jele, te na različitim tipovima travnjaka. **Često prisutna vrsta.**

SI Jajčastolistni muhovnik, *Listera ovata* (L.) R. Br.

Cveti od konca aprila do početka julija, v višjih legah tudi avgusta. Cvetovi so majhni, neopazni, zelenkasti, številni, brez vonja, zbrani v redko grozdasto socvetje. Steblo je pokončno, preprosto, močno, v zgornjem delu brez listov, okroglo, delno dlakavo, visoko 20-70 cm. Na stebli se 5-10 cm od tal razvijeta dva, redkeje trije temnozeleni, nasprotno nameščeni jajčasti listi. Raste od gričevnatega do gorskega območja, na suhih do mokrotnih tleh v listopadnih in mešanih bukovo-jelovih gozdovih ter na različnih tipih travnikov. **Pogosta vrsta.**

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Sošice, Stojdraga, Zečak, Radatovići, Gornji Oštrc, Drašći vrh, Budinjak, Sekulići, Maličev Krč, Sveta Gera, Malinci, Pliješ, Jezernice; Bratelji, Ječmište i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Mali Lipovac, Japetić, Noršićka Plješivica, Dragonoš, Grdanjci

 < 2000 m n.v.

 20-40 cm

 1 2 3 4 ⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Šumska kokoška, *Neottia nidus-avis* (L.) Rich.

Cvjeta od svibnja do kraja srpnja. Nema klorofila, pa je ovisna o svojim mikoriznim gljivama. Cvjetovi su iste boje kao stabljika i listovi, ugodno mirišu na med, skupljeni u cvat u gornjem dijelu stabljike. Cvat u početku nalikuje češeru. Stabljika je puna, mesnata, lako lomljiva, u donjem dijelu obavijena s nekoliko prileglim lju-skavih listova, u gornjem dijelu izbrazdana i obrasla žljezdastim dlakama, visoka 20-40 cm. Raste od gorskog do pretplaninskih pojasa, u vlažnim, sjenovitim, li-stopadnim i crnogoričnim šumama.

SI Rjava gnezdovnica, *Neottia nidus-avis* (L.) Rich.

Cveti od maja do konca julija. Nima klorofila, zato je odvisna od mikoriznih gliv. Cvetovi so enake barve kot steblo in listi, prijetno dišijo po medu in so zbrani v socvetje na vrhu stebila. Ta sprva spominja na stožec. Steblo je polno, mesnato, krhko, v spodnjem delu ovito s prileglimi, luskastimi listi, v zgornjem delu razbraz-dano in poraščeno z žlezastimi dlačicami, visoko 20-40 cm. Raste od gorskega do predalpskega območja, v mokrotnih, senčnih, listnatih in iglastih gozdovih.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Radatovići, Kičer, Sveta Gera, Boljara, Sošice, Tupčina, Maličev krč, Pliješ, Budinjak, Ječmište i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Mali Lipovac, Oštrc, Japetić, Plešivica

↗ < 1800 m n.v.

↑↓ 20-50 cm

🌸 1 2 3 4 ⑤⑥ 7 8 9 10 11 12

HR Pčelina kokica, *Oprhys apifera* Huds.

Cvjeta od početka svibnja do kraja lipnja. Rahli cvat ima 4-8 prilično velikih cvjetova. Središnji dio medne usne je baršunast i smeđ, sa svijetlo zelenim ili žuto zelenim šarama. Listići vanjskog kruga ocvijeća su relativno veliki, ružičasti, s istaknutom središnjom zelenom žilom. Stabljika je vitka, u donjem dijelu okrugla, pri vrhu blago bridasta, visine 20-50 cm. Uzduž stabljike raste 3-6 listova, koji su prema gore sve kraći i uži. Raste na termofilnim staništima, u šikarama, na suhim travnjacima, ponekad uz rubove šuma, a može rasti i na vlažnijim staništima.

Ugrožena vrsta.

SI Čebeljeliko mačje uho, *Oprhys apifera* Huds.

Cveti od začetka maja do konca junija. Redko socvetje ima 4-8 dokaj velikih cvetov. Osrednji del medene ustne je žameten in rjav s svetlo zelenimi ali rumenoze zelenimi lisami. Zunanji cvetni listi so razmeroma veliki, rožnati, z izrazito osrednjo zeleno žilo. Steblo je vitko, v spodnjem delu okroglo proti vrhu vse bolj zeleno, na vrhu rahlo robato, visoko 20-50 cm. Ob steblo raste 3-6 listov, ki se z rastjo navzgor krajšajo in ožajo. Raste na toploljubnih rastiščih, v grmičevju, na suhih travnikih, včasih ob gozdnih robovih, lahko pa tudi na bolj mokrotnih rastiščih.

Ogrožena vrsta.

Nalazišta na Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju Beder-Hum, Švabina livada

↗ < 2000 m n.v.

↑ 15-60 cm

🌸 1 2 3 4 ⑤⑥ 7 8 9 10 11 12

HR Muhina kokica ili kokica mušica, *Ophrys insectifera* L.

Cvjeta u svibnju i lipnju. Cvat je rahli klas, sastavljen od 3-10 cvjetova. Na cvijetu se ističe duguljasta, baršunasta medna usna tamne crvenosmeđe boje. Vanjski listovi ocvijeća su zeleni ili žutozeleni, produženo jajoliki, na vrhu ušiljeni i konkavni. Stabljika je vitka, žutozelena, visine do 35 cm. Donji listovi su produženo duguljasti i otklonjeni, gornji užji i kraći. Raste na različitim tipovima staništa, ali većinom na vapnenačkim podlogama, na brdskim travnjacima, u živicama uz sesoske puteve te uz staze u termofilnim šumama. **Osjetljiva vrsta.**

SI Muholiko mačje uho, *Ophrys insectifera* L.

Cveti maja in junija. Socvetje je redko, klasaste oblike, sestavljeno iz 3-10 cvetov. Cvet ima podolgovato, žametno medeno ustno temno rdečkastorjave barve. Zunanji cvetni listi so zeleni ali rumenozeleni, podolgovato jajčasti, na konici zašiljeni in vbočeni. Steblo je vitko, rumenozeleno, visoko do 35 cm. Spodnji listi so podolgovato suličasti in razprostrti, zgornji pa ožji in krajši. Raste v različnih življenjskih okoljih, najpogosteje na apnenčastih podlagah, na hribovskih travnikih, v mejicah in ob stezah v toploljubnih gozdovih. **Občutljiva vrsta.**

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Plješ, Gornji Oštrc i Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju Japetić

 < 3000 m n.v.

 20-60 cm

 1 2 3 ④⑤⑥ 7 8 9 10 11 12

HR Muški ili veliki kačun, *Orchis mascula* (L.) L.

Cvjeta od travnja do lipnja. Cvjetovi su svijetloružičasti do crveni, prorijeđeni, vanjski listići visoko uzdignuti i valovitih rubova. Listovi su uglavnom prizemni, duguljasto kopljasti, ušiljeni, imaju krupne tamnocrvene mrlje. Gornji listovi su manji i obuhvaćaju stabljiku. Raste u gorskom i pretplaninskom pojasu, pojedinačno na livadama, travnjacima, u grmlju i u svijetlim šumama.

SI Stasita kukavica, *Orchis mascula* (L.) L.

Cveti od aprila do junija. Cvjetovi so svetlo rožnati do rdeči, redko razporejeni, z visoko dvignjenimi zunanjsimi cvetnimi listi z valovitimi robovi. Listi so večinoma pritlični, podolgovato suličasti, koničasti, z velikimi temnordečimi lisami. Zgornji listi so manjši in objemajo steblo. Raste v gorskem in predalpskem območju, posamezno na travnikih, v grmovju in v svetlih gozdovih.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Zečak, Sveta Gera, Grič, Ječmište, Pliješ, Maličev krč, Boljara, Poklek, Sopote, Kaštanice

 < 2200 m n.v.

 20-40 cm

 1 2 3 4 ⑤⑥ 7 8 9 10 11 12

HR Kacigasti kaćun, *Orchis militaris* L.

Cvjeta u svibnju i lipnju. Cvjetovi su krupni, skupljeni u gusti piramidalni cvat, kasnije jajolik do valjkast. Listovi ocvijeća, izuzev medne usne, oblikuju kacigu. Izvana su blijedoružičasti ili rjeđe bijeli, a s unutrašnje strane imaju usporedne ljubičaste žile. Stabljika je snažna, dolje okrugla i svijetlozelena, prema vrhu bridasta i ljubičasto nahukana, visoka 20-40 cm. Donji listovi su duguljasto eliptični, kožasti, šiljasti. Raste na sunčanim do polusjenovitim, suhim ili vlažnim humusnim tlima, na travnjacima, u svijetlim šumama.

SI Čeladasta kukavica, *Orchis militaris* L.

Cveti maja in junija. Cvetovi so veliki, združeni v gosto, piramidasto socvetje, ki kasneje postane jajčasto do valjasto. Cvetni listi, razen medene ustne, tvorijo čelado. Zunaj so bledorožnate ali redkeje bele barve, znotraj pa imajo vzporedne vijolične žile. Steblo je močno, spodaj okroglo in svetlozeleno, proti vrhu robato in rahlo vijolično obarvano, visoko 20-40 cm. Spodnji listi so podolgovato eliptični, usnjati, koničasti. Uspeva na sončnih do polsenčnih, suhih ali mokrotnih humusnih tleh, na travnikih in v svetlih gozdovih.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Kičer, Tisovac, Sošice, Poklek, Stojdraga i Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju Mali Lipovac

 < 2000 m n.v.

 10-35 cm

 1 2 ③④⑤ 6 7 8 9 10 11 12

HR Mali kaćun, *Orchis morio* L.

Cvjeta od ožujka do kraja svibnja. Cvjetovi su ružičasti do ljubičastocrveni, ponekad i bijeli, mirisni, skupljeni na vrhu stabljike u zbijeni cvat od 20-ak cvjetova. Listići ocvi-jeća, izuzev medne usne, čine kacigu i imaju istaknute zelene uzdužne žile. Stabljika je sočna i snažna, zelene boje, često pri vrhu crvenoljubičasta, visine 10-35 cm. Prizemni listovi su u rozeti, ušiljeni, izduženo suličasti, tamne plavkastozelene boje bez mrlja. Raste pojedinačno ili u manjim skupinama na različitim tipovima travnjaka, većinom na sunčanim i suhim ili umjereno vlažnim, te na rubovima šuma. **Često prisutna vrsta.**

SI Navadna kukavica, *Orchis morio* L.

Cveti od marca do konca maja. Cvetovi so rožnati do vijoličastordeči, včasih beli, dišeči, združeni na vrhu stebila v gosto socvetje, sestavljeno iz približno 20 cvetov. Cvetni listi, razen medene ustne, tvorijo čelado in imajo izrazite zelene vzdolžne žile. Steblo je sočno in močno, zelene barve, pri vrhu pogosto rdečkastovijolično, visoko 10-35 cm. Pritlični listi so v rozeti, koničasti, podolgovato suličasti, temno modrikastozelene barve brez lis. Raste posamično ali v manjših skupinah na različnih tipih travnikov, večino- ma na sončnih in suhih ali zmerno mokrotnih ter na gozdnih robovih. **Pogosta vrsta.**

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Dragoševci, Poklek, Stojdraga, Delivuki, Relići, Budinjak, Rude Pribičke, Zečak, Sveta Gera, Ječmište i **Samobor- skom gorju / in Samoborskem gorju** Oštrc, Veliki Dol, Braslovje, Japetić, Trtnica, Slani Dol, Noršić Selo, Dragonoš, Smerovišće, Mali Lipovac

✎ < 1800 m n.v.

↑ 30-80 cm

✿ 1 2 3 4 ⑤⑥ 7 8 9 10 11 12

HR **Grimizni kačun, *Orchis purpurea* Huds.**

Cvjeta u svibnju i lipnju. Mirisni cvjetovi, njih do 50, skupljeni su u duguljasto jajasti cvat dug 15-25 cm. Listovi ocvijeća, izuzev medne usne, čine kratku i ušiljenu, uzdužno nabranu kacigu, koja je s vanjske strane tamnoljubičasta, s unutrašnje bjelkastozelena. Stabljika je snažna, sočna, bridasta, gore purpurno nahukana, visoka 30-80 cm. Prizemni listovi su široko eliptični, tamnozeleni i sjajni, svjetlijeg naličja. Raste isključivo na bazičnom tlu u svijetlim bjelogoričnim, rjeđe crnogoričnim šumama, šikarama, na rubovima šuma i šumskim čistinama. **Osjetljiva vrsta.**

SI **Škrlatnordeča kukavica, *Orchis purpurea* Huds.**

Cveti maja in junija. Dišeči cvetovi, ki jih je do 50, so združeni v 15-25 cm dolgo podolgovato jajčasto socvetje. Cvetni listi, razen medene ustne, tvorijo kratko in koničasto vzdolžno nagubano čelado, ki je z zunanje strani temnovijolična, znotraj pa belozelena. Steblo je močno, sočno, robato, zgoraj škrlatno obarvano, visoko 30-80 cm. Pritlični listi so široko eliptični, temnozeleni in bleščeči, s svetlejšo spodnjo stranjo. Raste izključno na bazičnih tleh v svetlih listnatih, redkeje iglastih gozdovih, v grmičevju, na gozdnih robovih in gozdnih jasah. **Občutljiva vrsta.**

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Zečak, Budinjak, Pliješ, Vodice, Željezno Žumberačko, Stojdraga, Budinjak, Slapnica, Hartje i **Samoborskem gorju / in Samoborskem gorju** Dragonoš, Veliki Dol, Japetić, Grdanjci

↗ < 1600 m n.v.

↑↓ max. 35 cm

1 2 3 4 ⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR Trozubi kaćun, *Orchis tridentata* Scop.

Cvjeta od svibnja do srpnja. Cvat je jako zbijeni klas, najprije stožastog, a kasnije loptastog ili jajolikog oblika, sastavljen od mnoštva malih, ružičastih do crveno ružičastih cvjetova. Stabljika je žutozelena, u donjem dijelu okrugla, prema vrhu postaje bridasta, visine do 35 cm. Prizemni listovi su izduženo suličasti, sivozeleni, skupljeni u rozetu. Raste na brdskim, suhim i sunčanim livadama s vapnenačkom podlogom.

SI Trizoba kukavica, *Orchis tridentata* Scop.

Cveti od maja do julija. Socvetje je zelo gosto, najprej stožčasto, kasneje kroglaste ali jajčaste oblike, sestavljeno iz številnih majhnih rožnatih do rdečerožnatih cvetov. Steblo je rumenozelene barve, v spodnjem delu okroglo, proti vrhu postane robato, visoko do 35 cm. Pritlični listi so podolgovato suličasti, sivozeleni, zbrani v rozeto. Raste na gričevnatih, suhih in sončnih travnikih z apnenčasto podlago.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Kičer, Pliješ, Sekulići, Gornji Oštrc, Kaštanice, Osredak, Tuščak, Stari Grad Žumberački, Relići, Poklek, Novo Selo Žumberačko, Sveta Gera, Maličev krč, Boljara, Bratelji, Malinci, Ječmište, Grdanjci i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Dragonoš, Trtnica, Rancerje, Noršić Selo, Smerovišće, Mali Lipovac

✎ < 2400 m n.v.

↑↓ max. 50 cm

1 2 3 ④⑤⑥ 7 8 9 10 11 12

HR Medeni ili crnocrveni kačun, *Orchis ustulata* L.

Cvjeta od kraja travnja do lipnja. Cvat je zbijen, isprva loptast, kasnije jajolik do valjkast, crnocrvene boje, sastavljen od mnoštva cvjetova koji mirišu po medu. Stabljika je svijetlozelena, u gornjem dijelu izrazito bridasta, visine do 50 cm. Prizemna rozeta je sastavljena od duguljastih, zelenih listova. Raste na suhim, ali i vlažnijim livadama i šumskim čistinama od nizinskih do planinskih područja. **Osjetljiva vrsta.**

SI Pikastocvetna kukavica, *Orchis ustulata* L.

Cveti od konca aprila do junija. Socvetje je gosto, sprva kroglasto, kasnije jajčasto do valjasto, črnordeče barve, sestavljeno iz številnih cvetov, ki dišijo po medu. Steblo je svetlozeleno, v zgornjem delu izrazito robato, visoko do 50 cm. Pritlično rozeto sestavljajo podolgovati zeleni listi. Raste na suhih, pa tudi mokrotnih travniških in gozdnih posekah od nižinskih do gorskih predelov. **Občutljiva vrsta.**

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Sveta Gera, Ječmište, Maličev krč, Tuščak, Kaštanice, Lović Prekriški, Doljani, Pilatovci, Pogane jame i **Samoborskem gorju / in Samoborskem gorju** Kičer, Noršička Plješivica, Trtnica, Oštrc

↗ < 1400 m n.v.

↑↓ 10-20 cm

1 2 3 4 5 6 7 ⑧ ⑨ ⑩ 11 12

HR Jesenska zasukica, *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall.

Cvjeta najkasnije od svih naših orhideja, od kolovoza do listopada. Cvetovi su mali, zelenkastobijeli, mirisni, spiralno raspoređeni u vršnom dijelu stabljike te čine oko 3-15 cm dugi cvat sastavljen od 10-30 cvjetova. Stabljika je vitka, sivo-zelena, gusto posuta svijetlim žljezdastim dlakama, visoka 10-20 cm. Na stabljici su mali, sivozeleni, dlakavi listovi potpuno priligli uz stabljiku. Raste u nizinskom i gorskom pojasu, na sunčanim staništima, u makiji, na suhim, humoznim tlima. **Rijetka vrsta** na ovom području.

SI Zavita škrbica, *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall.

Od vseh naših orhidej cveti najkasneje, in sicer od avgusta do oktobra. Cvetovi so majhni, zelenkastobeli, dišeči, spiralasto razporejeni na zgornjem delu stebela. Socvetje je dolgo, približno 3-15 cm, sestavljeno iz 10-30 cvetov. Steblo je vitko, sivozeleno, gosto poraslo s svetlimi žleznimi dlačicami, visoko 10-20 cm. Na stebelu so majhni, sivozeleni, dlakavi listi, ki so popolnoma prirasli nanj. Raste v nižinskih in gorskih območjih, na sončnih rastiščih, v makiji, na suhih humusnih tleh. **Redka vrsta** na tem območju.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Reštovo Žumberačko, Tupčina, Relići

🌿 < 2500 m n.v.

📏 max. 50 cm

🌸 1 2 3 4 ⑤⑥⑦ 8 9 10 11 12

HR **Bijeli ili mirisavi vimenjak, *Platanthera bifolia* (L.) Rich.**

Cvjeta od svibnja do srpnja. Cvjetovi su bijeli, ugodna mirisa, skupljeni na vrhu stabljike po 12-15 u rahle, izdužene cvatove. Stabljika je uspravna, snažna, brida-sta, zelena, visine do 50 cm, nosi dva do četiri mala, suličasta lista. Dva (ponekad tri ili četiri) krupna, sjajna, jajolika lista s istaknutom središnjom žilom nasuprotno su smještena pri osnovi stabljike. Raste od nizina do pretplaninskog pojasa, na sjenovitim, umjereno suhim tlima, u listopadnim, crnogoričnim i mješovitim šumama te na šumskim čistinama, rjeđe na livadama.

SI **Dvolistni vimenjak, *Platanthera bifolia* (L.) Rich.**

Cveti od maja do julija. Cvetovi so beli, prijetno dišeči, združeni na vrhu stebila po 12-15 v redko, podolgovato socvetje. Steblo je pokončno, močno, robato, zeleno, visoko do 50 cm, z dvema do štirimi majhnimi suličastimi listi. Dva (včasih tri ali štirije) velika, bleščeča, jajčasta lista z izrazito osrednjo žilo so nasprotno nameščeni na dnu stebila. Raste od nižin do predalpskega območja, na senčnih, zmerno suhih tleh, v listnatih, iglastih in mešanih gozdovih ter na gozdnih jasadah, redkeje na travnikih.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Sošice, Zečak, Boljara, Kičer, Lović Prekriški, Poklek, Bratelji, Radatovići, Sveta Gera, Maličev krč, Ječmište i **Samoborskom gorju / in Samoborskem gorju** Oštrc, Noršička Plješivica, Plešivica, Japetić, Dragonoš

↗ > 500 m n.v.

↑↓ 15-50 cm

🌸 1 2 3 4 5 ⑥ ⑦ 8 9 10 11 12

HR Okruglasti kačun, *Traunsteinera globosa* (L.) Rchb.

Cvjeta u lipnju i srpnju. Ružičasti cvjetovi skupljeni su u piramidalni, kasnije okruglasti cvat. Vanjski listovi ocvijeća su jajasto suličasti s dugim lopatičastim vrhom. Stabljika je uspravna ili malo povijena, žućkastozelena, visoka 15-50 cm. Listovi ne tvore prizemnu rozetu, uski su i naizmjenično raspoređeni uz stabljiku te se prema vrhu postupno smanjuju. Raste pojedinačno na različitim tipovima travnjaka, uglavnom na svijetlim i svježim zemljištima siromašnim dušikom.

SI Navadna oblasta kukavica, *Traunsteinera globosa* (L.) Rchb.

Cveti junija in julija. Rožnati cvetovi so združeni v piramidasto, kasneje kroglasto socvetje. Zunanji cvetni listi so jajčasto suličasti, z dolgim betičasto razširjenim vrhom. Steblo je pokončno ali rahlo ukrivljeno, rumenkastozeleno, visoko 15-50 cm. Listi ne tvorijo pritlične rozete, so ozki in izmenično nameščeni vzdolž stebila, proti vrhu se postopoma zmanjšujejo. Raste posamično na različnih travnikih, predvsem na svetlih in vlažnih z dušikom revnih tleh.

Nalazišta na Žumberku / Nahajališča v Žumberaku Ječmište, Maličev krč, Selce Žumberačko, Kaštanice, Grič, Bratelji, Sveta Gera, Budinjak, Pliješ i **Samoborskom gorju / in Samoborskom gorju** Mali Lipovac, Oštrc, Japetić, Dragonoš, Noršička Plješivica

Sadržaj / Vsebina

Uvodni tekst	2
Uvodno besedilo	3
Crvena vratiželja / Piramidasti pilovec, <i>Anacamptis pyramidalis</i>	4
Bijela naglavica / Bleda naglavka, <i>Cephalanthera damasonium</i>	5
Dugolisna naglavica / Dolgolistna naglavka, <i>Cephalanthera longifolia</i>	6
Crvena naglavica / Rdeča naglavka, <i>Cephalanthera rubra</i>	7
Fuchsov kaćunak / Fuchsova prstasta kukavica, <i>Dactylorhiza fuchsii</i>	8
Bazgov ili miomirisni kaćunak / Bezgova prstasta kukavica, <i>Dactylorhiza sambucina</i>	9
Širokolisna kruščika / Širokolistna močvirnica, <i>Epipactis helleborine</i>	10
Jadranska kozonoška / Jadranska smrdljiva kukavica, <i>Himantoglossum adriaticum</i>	11
Mrežasti vranjak / Navadni kukovičnik, <i>Gymnadenia conopsea</i>	12
Ljubičasti šiljorep / Navadna splavka, <i>Limodorum abortivum</i>	13
Jajoliki čopotac / Jajčastolistni muhovnik, <i>Listera ovata</i>	14
Šumska kokoška / Rjava gnezdoznica, <i>Neottia nidus-avis</i>	15
Pčelina kokica / Čebeljeliko mačje uho, <i>Ophrys apifera</i>	16
Muhina kokica ili kokica mušica / Muholiko mačje uho, <i>Ophrys insectifera</i>	17
Muški ili veliki kaćun / Stasita kukavica, <i>Orchis mascula</i>	18
Kacigasti kaćun / Čeladasta kukavica, <i>Orchis militaris</i>	19
Mali kaćun / Navadna kukavica, <i>Orchis morio</i>	20
Grimizni kaćun / Škrlatnordeča kukavica, <i>Orchis purpurea</i>	21
Trozubi kaćun / Trizoba kukavica, <i>Orchis tridentata</i>	22
Medeni ili crnocrveni kaćun / Pikastocvetna kukavica, <i>Orchis ustulata</i>	23
Jesenska zasukica / Zavita škrbica, <i>Spiranthes spiralis</i>	24
Bijeli ili mirisavi vimenjak / Dvolistni vimenjak, <i>Platanthera bifolia</i>	25
Okruglasti kaćun / Navadna oblata kukavica, <i>Traunsteinera globosa</i>	26

Izvori / Viri

- Borovečki Voska, Lj. (2010): Orhideje Strahinjčice i okolnih područja, Alfa d.d. Zagreb.
- Borovečki Voska, Lj., Šincek, D., Čičmir, R. (2015): Istraživanje biljnih zajednica brdskih travnjaka na području zapadnog dijela Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“ s prijedlogom mjera revitalizacije i očuvanja. ADIPA.
- Delforge, P. (2006): Orchids of Europe, North Africa and the Middle East. A&C Black, London.
- Kranjčev, R. (2005): Hrvatske orhideje. AKD, Zagreb.
- Vrbek, M., Fiedler, S. (1998): The Distribution, Degree of the Threat to and Conservation of the Orchids of Žumberak (Croatia). *Natura Croatica* 7(4): 291-305.

CarEx

**Brigom o suhim travnjacima čuvamo bioraznolikost /
V skrbi za suhe travnike pomembne za biotsko pestrost**

Definirat ćemo ključne čimbenike za upravljanje ugroženim suhim travnjacima na dva zaštićena područja: Kozjanski park (u Sloveniji) i Park prirode "Žumberak – Samoborsko gorje" (u Hrvatskoj). Cilj je razvoj načina upravljanja travnjacima, koji će osigurati povoljno stanje bioraznolikosti i podizanje svijesti o važnosti ekoloških koridora koji povezuju lokalitete sa sličnim ekosustavima.

Opredelili bomo ključne parametre za upravljanje z ogroženimi suhimi travnišči na dveh zavarovanih območjih: Kozjanski park (v Sloveniji) in Park prirode "Žumberak – Samoborsko gorje" (na Hrvaškem). Cilja sta razviti načine upravljanja s travniki, ki bodo zagotavljali ugodno stanje biodiverzitete in ozaveščanje o pomenu povezovalnih ekoloških koridorjev med zaplatami podobnih ekosistemov.

NACIONALNI INŠTITUT ZA **BIOLOGIJO**
NATIONAL INSTITUTE OF **BIOLOGY**

**ŽUMBERAK
SAMOBORSKO
GORJE**

Park prirode • Nature Park

Kozjanski
park

Hrvatski
prirodoslovni
muzej

Croatian
Natural History
museum

Impresum / Odtis

Izdavač/Založnik: Javna ustanova „Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje“, Sošice HR-10457 • Za nakladnika/Za založnika: Kristijan Brkić • Tekstovi/Besedila: Dalia Matijević, Suzana Buzjak, Igor Boršić • Fotografije/Fotografije: Ljiljana Borovečki Voska, Suzana Buzjak, Igor Boršić • Fotografija na naslovnici/Naslovna fotografija: Igor Boršić • Grafičko oblikovanje/Grafično oblikovanje: Ivan Vlahović • Tisak/Tisk: Tangir, Samobor • Naklada/Naklada: 2000 primjeraka • Svibanj/Maj 2025. • ISBN: 978-953-7058-05-0